

Uanset at den danske retspleje i civile sager bygger på et forhandlingsprincip, *har domstolene således en selvstændig pligt til ex officio at påse, at enhver sag fremmes med den fornødne hurtighed.*

Parternes handlemåde fritager ikke nationale domstole fra pligten til at sikre en sagsbehandling inden en »rimelig frist« (13). Uanset om den anden part tiltræder en begæring om udsættelse eller blot undlader at protestere, vil domstolene have en selvstændig pligt til at sikre, at sagen fremmes med fornøden hurtighed (14). Denne selvstændige pligt kan indebære, at det kan være nødvendigt i visse tilfælde at nægte at udsætte en sag (15).

I denne forbindelse skal man være opmærksom på, at ressourcemangel ved domstolene, herunder behovet for flere dommere, og et stort antal sager *ikke* er forhold, der efter konventionsorganernes praksis generelt kan begrunde en lempelse af konventionens krav.

I praksis er det således blevet fastslået, at konventionen pålægger medlemsstaterne en pligt til at organisere deres retssystemer på en sådan måde, at domstolene er i stand til at leve op til kravene i artikel 6, stk. 1, herunder kravet om retten til en rettergang inden en rimelig frist. En midlertidig ophobning af sager medfører imidlertid ikke ansvar for en medlemsstat, forudsat at staten med den fornødne hurtighed træffer de nødvendige foranstaltninger for at imødekomme en sådan ekstraordinær situation (16).

Ressourcemangel m.v. vil således almindeligvis ikke kunne fritage domstolene fra deres selvstændige pligt til at medvirke til, at sagerne bliver fremmet med den fornødne hurtighed.

4. Fortabelse af offerstatus

Efter EMRK artikel 25, stk. 1, kan Kommissionen modtage klager fra enhver person, en ikkestatslig organisation eller en gruppe af enkeltpersoner, der hævder at være blevet krænket af en medlemsstat i en af de rettigheder eller friheder, der er anerkendt i konventionen eller tillægsprotokollerne. En part i en civil sag eller en tiltalt i en straffesag, der ikke er afsluttet inden en rimelig frist, vil derfor kunne indgive klage til Kommissionen over den for lange sagsbehandlingstid.

Det følger imidlertid af Kommissionens og Domstolens faste praksis, at en klager, der har været offer for en krænkelse, under visse betin-

gelses kan miste status af offer («victim»), når vedkommende medlemsstat råder bod på den skete krænkelse.

Denne praksis skal ses i lyset af princippet om udtømmelse af nationale retsmidler eller oprejsning ved de nationale myndigheder (the rule of local redress). Det følger af EMRK artikel 26, at Kommissionen kun må antage en sag til behandling, når alle nationale retsmidler er blevet udtømt i overensstemmelse med de af folkeretten almindeligt anerkendte regler. Bestemmelsen er udtryk for et princip om, at en medlemsstat skal have mulighed for selv at råde bod på en krænkelse af konventionen, der måtte have fundet sted. Konventionens kontrolsystem kan således først bringes i anvendelse, når en medlemsstat ikke selv råder bod på skete krænkelser. Konventionen har subsidiær karakter (17).

Når vedkommende nationale myndighed udtrykkeligt eller indirekte anerkender en krænkelse af konventionen og råder bod herpå, kan en person som følge heraf ikke længere anses for at være offer for en krænkelse (18). I sager vedrørende for lang sagsbehandlingstid kan en person således miste sin status af offer, når vedkommende nationale myndighed enten udtrykkeligt eller indirekte har anerkendt den påståede krænkelse af konventionen, og – om nødvendigt – har rådet bod på den skete krænkelse. Kun når disse to betingelser er opfyldt, udelukker konventionens subsidiære kontrolmekanisme, at klagen undergives behandling (19).

Da konventionen gælder for Danmark og således er bindende for offentlige myndigheder, herunder domstolene, og da konventionen er inkorporeret i dansk ret (20), er domstolene forpligtet til at medvirke til at undgå, at overtrædelser af konventionen finder sted, herunder at behandlingen af en retssag ikke sker inden en rimelig frist. Det må endvidere antages, at domstolene i det omfang, der er mulighed herfor, bør medvirke til at råde bod på skete krænkelser, jf. ovenfor om »the rule of local redress.«

I det omfang, en domstol behandler en sag, der er uafsluttet, men har været under behandling i så lang tid, at der må antages at foreligge en krænkelse af artikel 6, stk. 1, eller i tilfælde, hvor domstolene kommer til at behandle en sag vedrørende en afsluttet proces, der er i strid med tidskravet i artikel 6, stk. 1 (21), må det derfor antages, at domstolene bør forsøge